

**3 – LETNI POWIATOWY PROGRAM
DOTYCZĄCY ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2021 – 2023**

LUBLINIEC 2021

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	2
2. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	2
3. ZADANIA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	3
3.1. ZADANIA GMINY.....	3
3.2. ZADANIA POWIATU.....	3
4. DIAGNOZA ZAGADNIENI Z ZAKRESU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU LUBLINIECKIEGO	3
4.1. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA.....	3
4.2. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA.....	5
4.3. USAMODZIELNIENIA.....	6
5. WSPÓŁPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI I DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE.....	7
6. FUNKCJONOWANIE PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU LUBLINIECKIEGO.....	7
6.1. WNIOSKI.....	7
6.2. ADRESACI PROGRAMU.....	8
7. GŁÓWNE CELE PROGRAMU.....	8
8. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU.....	12
9. COROCZNY LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W POWIECIE LUBLINIECKIM...12	
10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	13
11. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	13
12. PODSUMOWANIE.....	13

1. WSTĘP

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 roku Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła systemowe rozwiązania przypisujące organom władzy publicznej konkretne zadania w sferze ochrony praw i dóbr dziecka i jego rodziny.

Nadrzędną zasadą jest traktowanie rodziny jako podstawowego i najważniejszego środowiska dla prawidłowego rozwoju dziecka, dlatego też działania służb i instytucji zorientowane są na wspieranie rodzin doświadczających problemów. W tym celu gminne służby społeczne zatrudniają asystentów rodzin, organizują placówki wsparcia dziennego i rodziny wspierające.

Gdy działania te okazują się niewystarczające dziecko – zazwyczaj na podstawie postanowienia sądu – trafia do pieczy zastępczej, za organizację której odpowiada powiat.

Zarówno rodzinna jak i instytucjonalna piecza zastępcza traktowane są jako formy tymczasowe, sprawowane w okresie, kiedy rodzice winni pracować nad ustabilizowaniem swojej sytuacji.

W większości przypadków jednak dzieci pozostają w pieczy zastępczej do osiągnięcia 18 r. życia, albo - jeżeli sytuacja tego wymaga – do ukończenia szkoły.

Pomocy oczekiwać mogą również ci wychowankowie pieczy zastępczej, którzy decydują się na samodzielne życie. Obejmowani są wówczas wsparciem kierowanym dla osób usamodzielnianych.

W 3 – letnim Powiatowym Programie dotyczącym Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 przedstawiona została diagnoza obecnego stanu pieczy zastępczej w powiecie lublinieckim. Program zawiera część prognostyczną, w której określone zostały kierunki działań oraz harmonogram ich realizacji, jak również określone zostały zagadnienia dotyczące ewaluacji i monitoringu, które pozwolą ocenić efektywność realizacji.

Celem Powiatowego Programu dotyczącego Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 w powiecie lublinieckim jest przede wszystkim usystematyzowanie i usprawnienie realizacji zadań nałożonych na powiat ustawą.

2. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU:

Program rozwoju pieczy zastępczej opracowano w oparciu o art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /DZ.U. z 2020 r. poz. 821, ze zm./ z którego wynika obowiązek opracowania i realizowania 3 letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej zawierającego m.in. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Niniejszy Program jest kontynuacją 3-letniego Powiatowego Programu dotyczącego Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020 .

3. ZADANIA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

3.1. ZADANIA GMINY

W ramach działań profilaktycznych w gminie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza następujące priorytety:

- obowiązek opracowania przez samorząd gmin lokalnych programów wspierania rodzin wychowujących małoletnie dzieci,
- konieczność stosowania wczesnej profilaktyki społecznej dla młodych rodzin,
- środowiskowe formy opieki pozarodzinnej dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym,
- wprowadzenie stanowiska asystenta rodziny, który niezależnie od pracowników socjalnych zajmowałby się wyłącznie pracą z rodziną,
- wprowadzenie koordynacji wszystkich instytucji i służb zobowiązanych do wspierania rodziny przez powołanie zespołu interdyscyplinarnego.

3.2. ZADANIA POWIATU

Organem odpowiedzialnym za system opieki zastępczej jest starosta, a bezpośrednio powiatowe centrum pomocy rodzinie, które odpowiada za tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie, organizowanie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, zapewnienie wymagającym tego dzieciom z terenu powiatu opieki i wychowania w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Właściwy powiat finansuje świadczenia na rzecz rodzin zastępczych, wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych, pokrywa pełne koszty utrzymania dzieci z terenu powiatu umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i rodzinach zastępczych również na terenie innego powiatu. Ponadto powiat finansuje wszystkie świadczenia związane z usamodzielnieniem się pełnoletnich osób wychowanych w rodzinach zastępczych lub opuszczających różne instytucje wychowawcze. Powiat sprawuje zatem w systemie opieki zastępczej funkcje organizacyjne, wspierające, administracyjne i kontrolne.

W powiecie lublinieckim organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lublińcu.

4. DIAGNOZA ZAGADNIENI Z ZAKRESU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU LUBLINIECKIEGO

4.1. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. /DZ.U. z 2020 r. poz.821, ze zm./ o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyróżnia się następujące typy rodzin zastępczych:

- 1) spokrewnione (rodzinę tworzą wstępni, rodzeństwo dziecka),
- 2) niezawodowe (rodzinę tworzą osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),

- 3) zawodowe, w tym zawodowa specjalistyczna oraz zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. W rodzinach zawodowych umieszcza się nie więcej niż 3 dzieci, w szczególnie uzasadnionych przypadkach oraz po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych dopuszczalna jest większa liczba dzieci. W rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej umieszcza się w szczególności dzieci legitymizujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26.10.1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz małoletnie matki z dziećmi. Rodziny zawodowe otrzymują za pełnioną funkcję comiesięczne wynagrodzenie.

Formą rodzinnej pieczy zastępczej są również rodzinne domy dziecka – rodzina, w której umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej pod warunkiem kontynuowania przez nich nauki. Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje za pełnioną funkcję comiesięczne wynagrodzenie.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje na każde umieszczone dziecko świadczenie, na pokrycie kosztów jego utrzymania nie niższe niż:

- 746,00 zł miesięcznie w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- 1131,00 zł miesięcznie w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy, niż kwota 227,00 zł miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.

Poza podstawowym podziałem można wyróżnić rodziny pomocowe, które w sytuacjach, kiedy rodziny zastępcze nie będą w stanie czasowo sprawować opieki nad umieszczonymi dziećmi przejmą nad nimi opiekę. Rodziną pomocową może być rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka, oraz małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, którzy zostali przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej. Rodzinie pomocowej przysługuje wynagrodzenie w wysokości 20% wynagrodzenia ustalonego dla zawodowej rodziny zastępczej, przeliczone proporcjonalnie do ilości dni sprawowanej opieki nad dzieckiem.

W powiecie lublinieckim w 2020 r. funkcjonowało 80 rodzin zastępczych, w których przebywało łącznie 125 dzieci. 43 to rodziny niezawodowe, gdzie przebywało 61 dzieci. 32 rodziny to rodziny spokrewnione wychowujące 44 dzieci. Cztery rodziny pełnią funkcję rodziny zawodowej, w tym jedna z rodzin to zawodowa specjalistyczna, w której umieszczone jest 1 dziecko, a w pozostałych przebywało 21 dzieci.

Na terenie powiatu lublinieckiego funkcjonuje Rodzinny Dom Dziecka „Druchowie” Fundacji św. Józefa Opiekuna w Koszęcinie, w którym przebywało 4 wychowanków.

1 maja 2020 r. na bazie placówki rodzinnej utworzono Rodzinny Dom Dziecka w Koszęcinie, w którym umieszczono 2 wychowanków.

W okresie 01.01.2020 r. - 31.12.2020 r. w rodzinach zastępczych na terenie powiatu lublinieckiego umieszczono 16 dzieci. Dwie z rodzin zastępczych to rodziny spokrewnione, w których umieszczono 2 dzieci, pięć rodzin niezawodowych, w których umieszczono 11 dzieci i 3 dzieci umieszczono w rodzinach zawodowych. Powstało 6 nowych rodzin zastępczych. Rodziny te zostały objęte opieką koordynatorów, zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na każde dziecko do 18 roku życia umieszczone w pieczy zastępczej od kwietnia 2016 r. został wypłacony tzw. „dodatek wychowawczy” w kwocie 500 zł miesięcznie.

Tabela. Liczba rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w tych rodzinach w latach 2010-2020

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin zastępczych	67	75	73	74	73	74	68	68	74	80	80
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej	103	109	101	104	101	110	104	106	114	119	125

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Lublińcu

4.2. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego, specjalistyczno – terapeutycznego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych nie mogą być umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia. Umieszczenie dzieci poniżej tego wieku jest możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach, szczególnie gdy przemawiać za tym będzie stan zdrowia lub dotyczyć to będzie rodzeństwa lub gdy w danej placówce opiekuńczo – wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec dziecka. W związku z powyższym koniecznym jest rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, która będzie mogła być sprawowana wobec najmłodszych dzieci w przypadku niemożności zapewnienia im opieki i wychowania przez rodziców.

Na mocy uchwały nr 252/XVI/2012 Rady Powiatu w Lublińcu z dnia 24 września 2012 r. w sprawie utworzenia placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz centrum administracyjnego do obsługi tych placówek utworzono następujące placówki opiekuńczo – wychowawcze siedzibą w Lublińcu przy ul. 74 GPP 2A:

- Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą Nr 1,
- Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą Nr 2,
- Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą Nr 3.

Na terenie powiatu lublinieckiego funkcjonowała do 30.04.2020 r. również placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego, która zgodnie z zasadą deinstytucjonalizacji przekształcono w rodzinny dom dziecka.

4.3. USAMODZIELNIENIA

Osoba, która ukończyła 18 rok życia w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego i socjalizacyjnego jest objęta pomocą mająca na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, jak również poprzez:

- pomoc na kontynuowanie nauki,
- pomoc na usamodzielnienie,
- pomoc na zagospodarowanie,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym,
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej.

W ciągu całego 2020 roku 16 pełnoletnich wychowanków po opuszczeniu pieczy zastępczej tzw. osób usamodzielnianych pobierało świadczenie pieniężne na kontynuowanie nauki, w tym 4 osoby, które opuściły placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz 1 osoba po Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym, 11 osób, które opuściły rodziny zastępcze. Posiadanie statusu ucznia lub studenta pozwala na comiesięczne pobieranie świadczenia w wysokości 526,00 zł lub 528,90 zł – w przypadku ustawy o pomocy społecznej. Nierzadko jest to jedyny dochód osób usamodzielnianych. Proces usamodzielnienia kończy zazwyczaj wypłacaniem pomocy na zagospodarowanie i usamodzielnienie.

Osoby w procesie usamodzielnienia są objęte wsparciem i pomocą pracownika socjalnego. Pracownik socjalny nierzadko jest jedyną osobą, do której młodzi ludzie mogą zwrócić się o pomoc i wsparcie.

Ponadto 11 osób usamodzielnianych otrzymało pomoc na zagospodarowanie, w tym 7 osób, które opuściły rodziny zastępcze, 3 osoby, które opuściły rodzinne domy dziecka i 1 osoba, która opuściła placówkę opiekuńczo-wychowawczą.

W 2020 roku wypłacono 5 świadczeń pieniężnych na usamodzielnienie, w tym 3 osobom usamodzielnianym, które opuściły rodziny zastępcze, 1 osobie, która opuściła Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy i 1 osobę, która opuściła placówkę opiekuńczo-wychowawczą. Kwota na usamodzielnienie zależy od okresu pobytu dziecka w pieczy. Kwota maksymalna wypłacana to: 7458 zł na usamodzielnienie i 3730 zł na zagospodarowanie. Otrzymują ją osoby, które w pieczy zastępczej przebywały przynajmniej 3 lata.

Kolejnym działaniem Centrum jest pomoc osobom usamodzielnianym, opuszczającym rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze. Ważnym kierunkiem tych działań jest umożliwienie im szans na zniwelowanie różnicy w dostępie do kształcenia, do miejsca osiedlenia i mieszkania, a także w dostępie do dodatkowych kwalifikacji zawodowych. Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą jest trudność w pozyskaniu we własnym zakresie mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych.

5. WSPÓLPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI I DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE

Powiatowe Centrum Rodziny w Lublińcu roztaczając opiekę nad dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych współpracuje przede wszystkim ze szkołami, policją, służbami społecznymi w celu udzielania sprawnej i kompleksowej pomocy. W tym celu pracownicy socjalni PCPR uczestniczą wielokrotnie w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego (działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Lublińcu), na którym omawiane są indywidualne przypadki, które trudno rozwiązać bez wsparcia i pomocy innych osób.

W związku z faktem, iż rodziny zastępcze funkcjonują w różnych gminach powiatu lublinieckiego istnieje potrzeba i konieczność współpracy z przedstawicielami Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, która odbywa się na bieżąco. W związku z faktem, że wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych pozostają pod opieką Publicznej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej również współpraca z tą instytucją odbywa się na bieżąco.

6. FUNKCJONOWANIE PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU LUBLINIECKIEGO

Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny w Lublińcu mając na uwadze możliwości powiatu lublinieckiego w zakresie stworzenia dzieciom potrzebującym odpowiednich miejsc do opieki i wychowania zwróciło się w marcu 2021 r. do ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu o wskazanie liczby rodzin, w których zachodzi prawdopodobieństwo umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Dwa ośrodki społeczne wskazały umieszczenia ich w pieczy zastępczej:

- Lubliniec – 3 rodziny – 7 dzieci
- Koszęcin – 1 rodzina – 1 dziecko.

W ramach rozwoju pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny w Lublińcu będzie podejmować dalsze działania mające na celu pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze. W 2020 r. przeszkolono 11 osób do sprawowania funkcji rodziny zastępczej niezawodowej oraz 4 osoby – kandydatów do pełnienia zawodowej rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Od 2008 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny w Lublińcu pozyskuje środki finansowe z UE w ramach EFS na dofinansowanie potrzeb pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych poprzez organizowanie:

- mieszkania chronionego,
- szkoleń,
- codziennego wsparcia.

6.1. WNIOSKI

Podsumowując należy podkreślić, iż wyżej wymienione informacje nie wyczerpują tematu, jednak już w oparciu o analizę dostępnych danych dało się wyznaczyć kierunki działań programowych i określić ich charakter. Skala problemów i zagrożeń, jakie zidentyfikowano na podstawie badań daje podstawę do wypracowania w ramach programu takich przedsięwzięć, które skierują maksymalnie działania ze strony

instytucji i służb społecznych w bezpośrednie otoczenie rodziny. Trzecia edycja 3 – letniego Powiatowego Programu dotyczącego Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie lublinieckim ma zatem nie tylko tworzyć nowe rozwiązania i formy, ale porządkować i ulepszyć dotychczasowy wymiar świadczonej pomocy na rzecz dziecka i rodzin zastępczych. Główny nacisk należy położyć na rozwój pieczy zastępczej tj. pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych, którzy w przyszłości zapewnią odpowiednie warunki do opieki i rozwoju dziecka pozbawionego możliwości opieki ze strony rodziców biologicznych.

6.2. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami 3 – letniego Powiatowego Programu Dotyczącego Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie lublinieckim są:

- rodziny zastępcze spokrewnione,
- rodziny zastępcze niezawodowe,
- rodziny zastępcze zawodowe,
- rodzinny dom dziecka,
- placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych,
- usamodzielniani wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych,
- kandydaci na rodziców zastępczych,
- rodziny pomocowe.

7. GŁÓWNE CELE PROGRAMU

1. Budowa lokalnego systemu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie lublinieckim, co w ostatecznym efekcie prowadzić będzie do stworzenia systemu, w ramach którego rodzina będzie mogła zostać objęta jeszcze pełniejszą pomocą i wsparciem ze strony właściwych służb,

2. Praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,

3. Przygotowanie do samodzielnego życia wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze i rodziny zastępcze.

KIERUNKI DZIAŁAŃ PROGRAMU POMOCY DZIECKU I RODZINIE

1. Budowa lokalnego systemu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie lublinieckim

kierunki działań to:

- rozwój idei rodzicielstwa zastępczego (lokalne media, szkolenia, konferencje, warsztaty rozwojowe, kwalifikacyjne, współpraca z instytucjami, parafiami, organizacjami pozarządowymi);
- szkolenia spokrewnionych, niespokrewnionych, zawodowych rodzin zastępczych;
- organizacja szkoleń dla rodziców zastępczych;
- pozyskiwanie środków finansowych, zwłaszcza programy unijne;
- rozwój tematycznych grup wsparcia dla rodzin zastępczych;
- działalność zespołu ds. oceny zasadności pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i w placówkach opiekuńczo – wychowawczych;
- rozwój Centrum Wolontariatu, pozyskiwanie osób z umiejętnościami i kwalifikacjami przydatnymi do pracy z rodzinami zastępczymi;
- wsparcie dla rodzin zastępczych w ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”;
- Dzień Rodzicielstwa Zastępczego, promowanie zastępczych form pieczy;
- wsparcie dla placówek opiekuńczo - wychowawczych, rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, domów pomocy społecznej oraz indywidualne poprzez specjalistyczne konsultacje,
- powołanie na terenie powiatu lublinieckiego rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego mogącego przyjąć dziecko potrzebujące natychmiastowej interwencyjnej pomocy.

2. Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

kierunki działań to:

- prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej z dziećmi, mającej na celu niepowielanie wzorców rodzinnych oraz praca socjalna z rodzinami biologicznymi mająca na celu utrzymanie więzi emocjonalnej z dziećmi;
- wspieranie rodzin biologicznych poprzez oddziaływanie interdyscyplinarne w ramach współpracy z jednostkami gmin, w szczególności z asystentem.

3. Przygotowanie dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, w tym wsparcie w procesie usamodzielnienia wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze i rodziny zastępcze

kierunki działań to:

- organizacja szkoleń dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych (m.in. warsztaty rozwiązywania praktycznych problemów wchodzenia w dorosłe życie, warsztaty autoprezentacji, kurs prawa jazdy, kurs komputerowy);
- pomoc w usamodzielnianiu i integracji ze środowiskiem wychowanków rodzin zastępczych (poprzez przyznanie pomocy rzeczowej na zagospodarowanie, jednorazowej pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, pomocy w znalezieniu pracy, mieszkania),
- inicjowanie grup wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków;
- mieszkanie chronione;

3-LETNI POWIATOWY PROGRAM DOTYCZĄCY ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ

- rozwój wolontariatu;
- monitorowanie sytuacji usamodzielnionych wychowanków.

Tabela. Zestawienie tabelaryczne zadań i kierunków 3 – letniego Powiatowego Programu dotyczącego Rozwoju Pieczy Zastępczej z określeniem harmonogramu realizacji

Lp.	Zadanie	Termin realizacji	Realizator/Partnerzy
Kierunek: budowa lokalnego systemu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Lublinieckim			
1.	rozwój idei rodzicielstwa zastępczego (lokalne media, szkolenia, konferencje, warsztaty rozwojowe, kwalifikacyjne, współpraca z parafiami, organizacjami pozarządowymi);	Na bieżąco	PCPR, PPPP, GOPS, MOPS
2.	organizacja szkoleń dla kandydatów na funkcje spokrewnionych, niespokrewnionych, zawodowych rodzin zastępczych;	Na bieżąco	PCPR
3.	organizacja szkoleń podnoszących umiejętności wychowawcze rodziców zastępczych;	Na bieżąco	PCPR, PPPP
4.	rozwój grup wsparcia z podziałem ze względu na problemy rodzin zastępczych;	Na bieżąco	PCPR
5.	działania Zespołu ds. pieczy rodzinnej w kierunku współpracy w szczególności z koordynatorami pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, asystentami rodzin dzieci, pracownikami socjalnymi, rodzinami biologicznymi, psychologami, przedstawicielami KPP, przedstawicielami PPPP;	2021-2023	PCPR, pracownicy socjalni, kuratorzy, policjanci, pedagodzy, terapeuci, psychologzy, przedstawiciele PPPP, lekarze rodzinni i inni w zależności od potrzeb
6.	podnoszenie kwalifikacji osób tworzących Zespołu ds. pieczy rodzinnej poprzez udział w szkoleniach;	Na bieżąco	PCPR szkoły
7.	rozwój Centrum Wolontariatu, pozyskiwanie osób z umiejętnościami i kwalifikacjami przydatnymi do pracy z rodzinami zastępczymi;	Na bieżąco	PCPR
8.	inicjowanie samopomocy dla rodzin zastępczych;	Na bieżąco	PCPR, MOPS, GOPS
9.	obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, promowanie zastępczych form pieczy;	2021-2023	PCPR
10.	wsparcie dla jednostek, rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, domów pomocy społecznej oraz indywidualne poprzez specjalistyczne konsultacje;	Na bieżąco	PCPR PPPP
11.	powołanie na terenie powiatu lublinieckiego rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego mogącego przyjąć dziecko potrzebujące natychmiastowej interwencyjnej pomocy;	2021-2023	Starostwo Powiatowe, PCPR

3-LETNI POWIATOWY PROGRAM DOTYCZĄCY ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Kierunek: wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej			
1.	ograniczenie wykluczenia pokoleniowego rodzin biologicznych dzieci przebywającej w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych poprzez prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej z dziećmi, mającej na celu niepowielanie wzorców rodzinnych oraz praca socjalna z rodzinami biologicznymi mająca na celu utrzymanie więzi emocjonalnej z dziećmi;	Na bieżąco	PCPR, rodziny zastępcze rodzice biologiczni – MOPS, GOPS (asystenci)
2.	rozwój pracy z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych poprzez udzielanie informacji, mediacje rodzinne, pracę asystentów rodziny;	Na bieżąco	PCPR, w tym ze środków EFS MOPS, GOPS
3.	wspieranie rodzin biologicznych poprzez oddziaływanie interdyscyplinarne w ramach współpracy z jednostkami gmin;	Na bieżąco	PCPR PPPP, MOPS, GOPS, Sąd Rejonowy
Kierunek: przygotowanie dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, w szczególności wychowanków opuszczających rodziny zastępcze			
1.	organizacja szkoleń dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych (m.in. warsztaty rozwiązywania praktycznych problemów wchodzenia w dorosłe życie, warsztaty autoprezentacji, kurs prawa jazdy, kurs komputerowy);	2021-2023	PCPR, w tym ze środków EFS
2.	pomoc w usamodzielnianiu i integracji ze środowiskiem wychowanków rodzin zastępczych (poprzez przyznanie pomocy rzeczowej na zagospodarowanie, jednorazowej pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, pomocy w znalezieniu pracy, mieszkania);	Na bieżąco	PCPR, MOPS, GOPS
3.	inicjowanie grup wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków;	2021-2023	PCPR
4.	wsparcie w postaci mieszkania chronionego;	Na bieżąco	Starostwo Powiatowe, PCPR
5.	rozwój wolontariatu;	2021-2023	PCPR
6.	monitowanie sytuacji usamodzielnionych wychowanków;	Na bieżąco	PCPR

Źródło: opracowanie własne PCPR w Lublińcu

8. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Założenia 3 – letniego Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w ramach swoich kompetencji winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne i inne podmioty, w szczególności realizujące zadania na zlecenie powiatu lublinieckiego oraz specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

podmioty publiczne:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lublińcu,
- właściwe wydziały i stanowiska w Starostwie Powiatowym w Lublińcu,
- Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Sąd Rejonowy w Lublińcu,
- przedszkola publiczne, placówki oświatowe, Komenda Powiatowa Policji,
- Publiczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Zakłady Opieki Zdrowotnej,

podmioty niepubliczne:

- przedszkola i szkoły niepubliczne,
- organizacje pozarządowe działające w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji,
- kościoły i związki wyznaniowe.

W realizacji swoich zadań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet także wówczas, gdy nie stanowi ono ich podstawowej misji.

9. COROCZNY LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W POWIECIE LUBLINECKIM

Rodzina zastępcza zawodowa powstaje poprzez podpisanie umowy ze starostą (lub w jego imieniu dyrektorem PCPR).

Obligatoryjnie (w ramach limitu) w przypadku wniosku rodziny zastępczej niezawodowej, która:

- a) spełnia warunki na rodzinę zawodową,
- b) posiada opinię koordynatora,
- c) posiada co najmniej 3 letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza lub rodzinny dom dziecka.

Fakultatywne w przypadku wniosku rodziny zastępczej niezawodowej, która spełnia warunki na rodzinę zawodową oraz posiada opinię koordynatora.

Planuje się utworzenie 1 zawodowej rodziny zastępczej rocznie.

10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków:

- budżetu powiatu lublinieckiego i powiatów właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej,
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań zleconych,
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- funduszy Unii Europejskiej,
- innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych,
- inne źródła.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

11. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Głównym realizatorem i koordynatorem 3 – letniego Programu dotyczącego Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lublińcu, Program jest spójny z powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2031.

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących realizowanych zadań od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora Programu. Informacje zawarte zostaną w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lublińcu.

Program ma charakter otwarty i będzie polegał zmianom w zależności od pojawiających się potrzeb.

12. PODSUMOWANIE

Przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyznaczają dwa zasadnicze kierunki działania. W pierwszym z nich kładzie się nacisk na utrzymanie dzieci w naturalnym środowisku, w drugim natomiast na zapewnienie sprawnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców biologicznych.

Zakłada się w niniejszym Programie stworzenie na terenie powiatu lublinieckiego warunków dla poprawy życia dzieci i rodzin, które tego potrzebują i wymagają. Wszelkie działania o charakterze profilaktycznym, pomocowym i wspierającym zmierzać będą do samodzielnego rozwiązywania przez rodzinę własnych problemów. Natomiast wsparcie ze strony instytucji stanowić winno jedynie uzupełnienie działań opiekuńczo – wychowawczych dla tych rodzin, które nie są w stanie samodzielnie pokonać trudnych sytuacji życiowych.